

Komunikat Prezydencji Republiki Federalnej Niemiec
Europejska Nagroda w Dziedzinie Zapobiegania Przeszeczności 2020

/robocze tłumaczenie z j. angielskiego/

Berlin, 1 lipca 2020 r.

Zapobieganie zorganizowanej przeszeczności opartej o struktury rodzinne/klanowe

Informacje ogólne

W różnych krajach europejskich przeszeczność zorganizowana, jak również drobna przeszeczność, niejednokrotnie kojarzone są z odrębnymi grupami społecznymi, które często charakteryzują się strukturami klanowymi lub rodzinnymi.

Niniejszy komunikat jest ukierunkowany w szczególności na odrębne grupy, których członkowie są spokrewnieni i których dochód pochodzi z wpływów z działalności przeszecznej na różnych obszarach. Grupy te obejmują grupy mafijne oraz inne struktury przeszeczne. W pewnych przypadkach członkowie grupy mają wspólne pochodzenie etniczne, pochodzenie migracyjne lub przynależność kulturową, jednakże nie jest to regułą. Charakterystyczną cechą tych struktur jest stosowanie przemocy, także w stosunku do konkurujących ze sobą grup przeszecznych.

Poszczególni członkowie, którzy chcą opuścić te struktury, często stają w obliczu ryzyka zerwania wszelkich więzi ze swoimi rodzinami oraz środowiskiem społecznym. Jednocześnie młode osoby dorastające w takim środowisku są szczególnie wrażliwe/narażone na wysokie ryzyko uczenia się rozumienia działalności przeszecznej jako normalnego sposobu życia.

Przyczyny

Zazwyczaj ww. grupy starają się odróżnić od innych grup i odciąć się od głównego nurtu społeczeństwa. Odchylenie to stwarza pewne ryzyko zarówno dla poszczególnych obywateli, jak i dla organów ścigania.

Inną cechą charakterystyczną jest niezgodność systemu prawnego państwa z normami tego odosobnionego środowiska społecznego. Poszczególni członkowie takich grup żyją w ciągłym stanie (wewnętrznego) konfliktu, który nieuchronnie prowadzi do konfliktu z prawem albo normami społecznymi ich środowiska.

Organom ścigania, ale także inicjatywom prewencyjnym bardzo trudno jest przeniknąć do tych grup. Stanowi to istotne wyzwanie w kontekście ścigania przeszeczstw oraz polityki prewencyjnej.

Metody prewencyjne muszą również zmagać się z brakiem atrakcyjnych, rzekomo prostych, alternatyw dla zarabiania pieniędzy.

Podejścia zapobiegawcze

Tradycyjne strategie kontroli oraz zapobiegania przestępczości często osiągają swoje granice w obliczu struktur przestępczości zorganizowanej opartej o struktury rodzinne. Rodzi to zasadnicze pytanie, jakie środki

i strategie byłyby właściwe, aby zapobiegać oraz zwalczać tego rodzaju zorganizowaną przestępczość.

Najbardziej dotknięte kraje związkowe w Republice Federalnej Niemiec – Berlin, Brema, Dolna Saksonia i Nadrenia Północna-Westfalia - zaczęły prowadzić politykę zerowej tolerancji dla zorganizowanej przestępczości rodzinnej (tj. niskiego progu interwencji w przypadku drobnych przestępstw, wykroczeń obywatelskich i sytuacji zagrożenia) oraz podejście administracyjne. Podejście administracyjne do zorganizowanej przestępczości obejmuje zapobieganie ułatwianiu nielegalnej działalności poprzez uniemożliwianie przestępcom korzystania z legalnej infrastruktury administracyjnej. Podejście to obejmuje stosowanie wszystkich odpowiednich rodzajów regulacji administracyjnych w celu zapobiegania oraz zwalczania nielegalnych działań, o ile pozwala na to prawo krajowe. To zintegrowane podejście opiera się na ścisłej współpracy między policją, organami sądowymi, celnymi i skarbowymi, innymi organami odpowiedzialnymi za porządek publiczny oraz organami administracji.

Możliwe byłoby również korzystanie z programów wyjścia, podobnych do programów dla osób, które chcą zakończyć swój udział w grupach ekstremistycznych. Programy te mogłyby rozpoczynać się w punkcie zwrotnym dla życia danej osoby, takim jak grożąca kara pozbawienia wolności lub zmiana warunków życia (np. założenie własnej rodziny), a także można by je łączyć z innymi środkami karnymi. Byłoby pożądane, aby inne państwa członkowskie podzieliły się swoimi doświadczeniami w tym zakresie.

Uznać również można, że środki zastosowane na wcześniejszym etapie życiorysu danej osoby przerywają kryminalne ścieżki młodych ludzi. Środki te mogą obejmować zajęcia sportowe i kulturalne lub poprawę postrzegania alternatywnych sposobów życia (np. obowiązkowe uczestnictwo w przedszkolu, pomoc w szkole, kształcenie zawodowe i szkolnictwo wyższe) wśród dotkniętych grup.

Projektując strategie profilaktyczne, warto zwrócić większą uwagę na rolę kobiet. Kobiety w rodzinnych strukturach przestępczości zorganizowanej są często ofiarami poważnego ucisku. Z drugiej strony to kobiety wychowują dzieci i uczą je wartości. Bardzo zależy nam na tym, aby dowiedzieć się, czy inne państwa członkowskie wdrożyły programy skierowane do kobiet w strukturach zorganizowanej przestępczości rodzinnej, a także poznać doświadczenie innych państw członkowskich w tym zakresie.

Konferencja Dobrych Praktyk EUCPN/ECPA 2020

W wielu krajach istnieją odrębne środowiska, które pozostają w konflikcie z organami państwowymi oraz ścierają się z systemem prawnym. Grupy te są często definiowane przez ich faktyczne lub postrzegane struktury rodzinne oraz daleko idące lekceważenie instytucji państwowych i prawa. Przykładem są grupy mafijne i syndykaty przestępcze, takie jak „Ndrangheta (mafia kalabryjska)” lub zorganizowane grupy przestępcze objęte ogólnym terminem rosyjsko-euroazjatycka przestępczość zorganizowana (REOK w Republice Federalnej Niemiec). Są to również grupy przestępcze, które powstają w kręgach znajdujących się w trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej oraz marginalizowanych społecznie.

W przypadku postępowania z przestępcami należącymi do takich subkultur, możliwa byłaby zarówno szeroka represyjność, jak i silne podejście prewencyjne (np. wzmacnianie szkół jako przestrzeni społecznej). Podczas Konferencji Dobrych Praktyk EUCPN należałoby omówić, czy takie podejścia mogłyby być odpowiednimi rozwiązaniami dla różnych grup społecznych i czy są już stosowane. Ponadto chcielibyśmy zbadać,

czy podejścia prewencyjne z innych obszarów przestępczości, takie jak programy wyjścia dla ekstremistów o motywacji politycznej lub programy deradykalizacyjne dla terrorystów islamistycznych, można zastosować do struktur przestępczości zorganizowanej opartej na rodzinie.